

veti i protiv vlastite radne organizacije, ako smatra da je propustom dužnosti, koje joj Pravilnik o RTZ mjerama pri lučko pretovarnom radu nalaže, prouzročila njegovu nesreću na radu. Na oštećeniku je pravo da bira da li će svoj zahtjev upraviti protiv jednog ili protiv drugog štetnika, ili i protiv obojice kao solidarnih obveznika. U ovom slučaju tužitelj je birao nazočnog tuženika, a to je bilo njegovo pravo i time nije promašio pasivnu legitimaciju. Prvostepeni sud stoga nije povrijedio materijalno pravo u smislu kako se to u žalbi navodi, pa je stoga tuženikovu žalbu valjalo odbiti.

Z.R.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 30.IX 1965.

Vijeće: Zvone Rihtman, Gabro Badovinac, dr Branko Jakaša

Prijevoz stvari morem - Linijski uvjeti - Teretnica - Ukrcaj tereta - Ako stranke ne ugovore uvjete linijskog prijevoza, dolaze do primjene lučke uzance, a u nedostatku tih uzanaca zakon - Prema našim lučkim uzancama krcatelj je dužan na svoj trošak dopremiti robu pod čekrk - Zapovjednik određuje vrijeme ukrcaja, pa troškovi čekanja robe padaju na krcateljev teret - Ako su stranke ugovorile vrijeme kad će roba biti ukrcana, brodar odgovara za troškove čekanja robe preko ugovorenog vremena na ukrcaj - Uvjete ukrcaja stranke mogu ugovoriti i pozivajući se na teretnicu - Uvjeti teretnice dolaze do primjene i na odnose koji su nastali prije njenog izdavanja, ako se može utvrditi na koji su formular stranke mislile prilikom ugovaranja - Stranke mogu ugovorom odrediti tko će snositi rizik nemogućnosti ukrcaja i iz kojih razloga

Tužitelj je krcatelj koji je s tuženikom brodarom ugovorio prijevoz jedne pošiljke slika iz Rijeke u New York prema uvjetima brodova linijske plovidbe. Tužitelj u tužbi navodi da je u skladu s dogovorom koji je zaključio s brodarom dovezao slike pod čekrk. Međutim kad brodar nije ukrcao njegovu robu, tužitelj je morao nadoknaditi kamionu troškove za dva dana čekanja. Ovi troškovi su predmet tužbe. Tuženik se brani navodeći da je ugovor sklopljen po linijskim uvjetima prema kojima brodar određuje vrijeme kad će roba biti ukrcana na brod. Osim toga da on nije odgovoran za štetu i s razloga što roba nije mogla biti ukrcana, budući da su lučki radnici u kritično vrijeme obustavili rad.

Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev prihvaćajući uglavnom tuženikovo stajalište.

Drugostepeni sud je prvostepenu presudu ukinuo, i predmet vratio na ponovno raspravljanje iz ovih razloga:

Stranke su ugovorom odredile da će se ukrcaj na brod vršiti pod uvjetima prijevoza robe brodom redovne pruge, ali nisu pobliže odredile te uvjete. To međjutim nije bilo potrebno, jer kako Lučke uzance luke Rijeke, gdje se vršio ukrcaj, tako i Zakon o ugovorima o iskorišćivanju pomorskih brodova, na precizan način određuju one dužnosti stranaka na koje su stranke u konkretnom spornom slučaju bile obvezane.

Lučkom uzancom br.11 ustanovljuje se: ako je dolazak broda redovne pruge unaprijed najavljen, da teret određen za krcanje prema utvrdjenim uvjetima ima biti spreman za krcanje u ono vrijeme kad brod treba da stigne, a prema Lučkoj uzanci br.12 krcatelj je dužan da na svoj trošak i opasnost dopremi teret pod čekrk. Istom uzancom dalje se pobliže određuje da se teret smatra dopremljenim pod čekrk, kad je na dohvat brodu i na pascu, tako da ga brod može podignuti svojim dizalicama.

Budući da stranke ne tvrde da su drukčije ugovorile, to iz navedenog slijedi da je tužitelj, pristavši na uvjete "Liner terms", prihvatio obvezu da teret dopremi do broda koji je spreman za ukrcaj; dužnost čekanja tereta na ukrcaj pada stoga po uvjetima ugovora na tužitelja.

Time, međjutim, nije riješeno pitanje časa kad se sam ukrcaj ima u smislu navedenih uvjeta izvršiti. Na to pitanje - ako nije ugovorom drukčije određeno, a Lučke uzance o tome šute - odgovara ZUIPB, koji članom 39, st.4. određuje da se pri prijevozu brodom redovne pruge teret ukrcava čim brod pristane na određeno mjesto, prema rasporedu zapovjednika broda i bez obavijesti o spremnosti broda. Na taj način Zakon ostavlja zapovjedniku broda da odredi čas kad će se pojedini tereti - koji moraju biti spremni - krcati na brod.

Odatle slijedi da sama činjenica što je krcatelj, ugovorivši "Liner terms", dopremio teret do broda, još nije dovoljna da odredi i čas kad će za brodaru nastati dužnost da izvrši ukrcaj, pa to može biti u bilo kojem času do svršetka operacija ukrcaja, kad to zapovjednik odredi.

Prvostepeni sud stoga nije povrijedio materijalni zakon kad je utvrdio da je tužitelj bio dužan da s teretom čeka na ukrcaj, kao što i činjenica što do ukrcaja nije došlo u vrijeme kad je tužitelj uz brod čekao s kamionom ne stvara obvezu brodaru da mu tako nastalu dangubu naknađi.

Konkretna šteta sastoji se upravo u dangubi kamiona za određena 2 dana čekanja, i samo ona je predmet tužbenog zahtjeva. Ne radi se dakle o šteti eventualno nastaloj zbog

toga što teret uopće nije ukrcao, pa stoga s obzirom na pravnu osnovu tužbenog zahtjeva nije za rješenje spora odlučn zbog čega teret nije ukrcao ni u slijedeća 2 dana, nakon što je tužitelj oslobodio kamion i uskladištio teret, tokom kojih je brod još vršio operacije ukrcaja, a da ipak nije ukrcao tužiteljev teret.

Žalbu je ipak valjalo uvažiti, jer je presuda, bar prema stanju spisa, donesena na temelju nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Tužitelj je u tužbi i tokom prvostepenog postupka, a isto tako i u žalbi, uporno tvrdio da je teret dopremio do broda prema dogovoru na koordinaciji. Ukoliko bi ta tužiteljeva tvrdnja stajala, i ukoliko bi tužitelj dokazao da je na koordinaciji, na kojoj je bio zastupan i tuženik, utvrđen i čas ukrcaja, nadalje, ako bi se utvrdilo da je tužitelj doista dopremio svoj teret do broda u skladu s rokom utvrđenim na koordinaciji, tada bi se moralo uzeti da su stranke na taj način odredile i "krcanje prema utvrđenim uslovima" iz L.U.11, pa bi trebalo utvrditi da li je tužitelj povrijedio tako određene ugovorne uvjete, i da li je time prouzročio utuženu štetu.

Osim toga, propisi Zakona i lučki običaji primjenjuju se ako stranke nisu drukčije ugovorile. U ovom slučaju stranke su ugovorile da će "za sve ostale uslove" važiti odredbe tuženikove teretnice. U prvostepenom postupku nije teretnica pregledana, pa stoga nije utvrđeno niti da li se njome uopće uvjetuje i što se uvjetuje u pogledu časa kad je zapovjednik dužan pozvati krcatelja da dopremi teret pod čekrk. Budući da iz spisa proizlazi da o teretu, u vrijeme koje je odlučno za ovaj spor, još nije bila izdana teretnica, to se mora utvrditi koje teretnice sadržaj su stranke uglavile kao mjerodavan za svoje ugovorne odnose. Činjenica što konkretna teretnica nije bila izdana ne sprječava primjenu njenih odredaba, ako se radi o teretnici koja bi bila izdana da je teret bio ukrcao, pa i za vrijeme kad sama teretnica još nije izdana.

Z.R.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda od 17.VII 1965.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Emilio Pallua, dr Vjekoslav Bučić

Prijevoz stvari morem - Aktivna i pasivna legitimacija stranaka - Agent - Nadležnost suda - Teretnica - Pisar